

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 9. Christus expertiſſimus medicus diuerſis morbis diuerſa præſcribit Medicamina: non enim omnia omnibus expediunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53012](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53012)

22
III
Qua re
in ratio
do vidit
accipit

inhabant. Respondet, sic opto, sic volo: Principes attendant, quâ ratione ministros Dei debeant conuenire, non sicut famulos aut sibi inferiores, sed velut eos, qui Dei referant imaginem: & hoc quoque sciunt Dei sacerdotes: eos non teneri aut debere suæ vrgenti ratione assurgere ob Principis, aut nobilis cuiusquam aduentum.

Modo vidisti quid egerit Elifens cum principe isto primae Naaman, quod nec descendere, nec se de loco mouerit, nec ei occurrerit. Iam ergo attende, quid egerit cum pauperula quadam muliere: accessit hinc ad illum tota lacrymis iuxta, & prostrata ob vniuersi filii sui mortem inexpectatam & prematuram. Hærebatur tum temporis Propheta solitarius in monte Carmelo, quod mulier ascensit: ut eam vidis, assurgit & stans exoritur illam: illius se pedibus mulier prosterit: Homachus. Giezi quali nimie libertatis fecerimam reprehendens: retrahit eam & iubet retrocederet ne Prophetam tangat. Cui ille sine illam, ut quid ei molestiam adfers, tristis est anima eius: & in hoc sibi solamen quaerit, quod pedes meos delolara stingat. Sic pedibus suis aduolutam, placido vultu, & benigna vece compellat, quâ sibi vult, respondet illa, auctulata ille, & ut eius solum ab infetis resisteret, parum est quod mittat discipulum suum, qui in domum eius de route descendit, interius eubiculum subit vbi puerulus iacebat exanimis, & illic se cum puerulo concludit, circa corpus obambulat, orat, mille gemitus agit, mysteriosos, quibus infantulus in vitam reuocatur quem iam rediituum manu tenet & mater hilari vultu restituit incolomem: Mater esse filius tuus, euge mater, illum accipit, illo fruere. Quis ille o Prophetæ excessus. In qua nec descendere quidem dignabaris Principi Naaman ad colloquium, nec ad contactum quidem, sed amenti satis gutture, id que per interuentionem ille spondit. Modo pauperulam mulierem tanto & honore & affectu suscipis, ut te tangi à muliere permiseris, in domum eius descendens, & in eius gratiam tam pi odigiosum patris miraculum? Non desitor, ut discas, quâ ratione à Dei ministris pauperes sint excipendi, qui licet sint illi, qui ex rebus terrenis minus possident, sciunt tamen, quod partem magnam repositam habent in caelis, & nullum Deos despicit, ut pauperem. O quâm vilis Confessantis ac Prædicatoribus nostri temporis prælectio exemplaris, quod si infirmus ad quætuocantur dices sit, turmatim accurrunt, vni

alterum premit, & omnibus horis, etiam mediis noctis silentio, iuxta decidat, gando percussit, imber descendat, tempestas ingruat non refert: si vero ad tuguriolum pauperculi accedendum ducentas obrendunt rationes, & millena diuerticula, ut nec vnus reperitur, qui aut confertarius, aut dignetur adire consolator, ut morienti assillat: En quâm aperto facinore & pietatis exemplo. Chæstus (ait D. Gregor.) nos respice. *Hom. 28.* *benedit: Audiamus eum: (Incepata est ergo super eum. bna nostra qua nescit pensare homines propter homines, sed qua non omnibus eum iungunt pensat. Redemptor nosse, ut ostenderet, quia que alia sunt hominibus, despicenda sunt. Et que despicenda sunt hominibus, despicenda non sunt. ad hunc Regulare noluit, sed seruare. Cui seruare non parata sunt. Illic ergo, (ad hunc Chæstus) ire noluit, non forte personam. *Hom. 22.* *Reguli videatur accipere: hic autem non rogatus in imperio promissit ira: non videatur humilia, om seruare conuenere.**

S. 9. Christus expertissimus medicus diuersis morbis diuersa prescribit Medicamina: non enim omnia omnibus expectantur.

Aliam huius d. scilicet adfert rationem *23* *Ad. Ambros. An ignoras (petit) Christum esse medicum, & ut talium habere & tenere diuersa remedia? Vnâ medicamina habet medicus iste. Aduega medicum, qui non nisi vnam morbis omnibus prescribit potionem, quod si casu aliquo vnum saluet à morte, centum occidet: morbi enim in hominibus, sunt sibi contrarii, sicut complexionones: quæ in al qui rebus frigidis, alii calidis curari debent: inter quos reperias aliquos tam vehementes, qui non nisi ferro, nouacula, igne, cauterio, venarum operatione, incisione, bacillis suffocatorijs possunt curari, alios vero qui inunctiones, blandimenta, somenta & manuum exquisitum reuerentiam. Huic profici oportet, quo refrigeretur nocet alteri, aliud opus est ut sui atelcat & consumat peccantes humores. Hoc necessarium quoque est animarum medico, testante Spiritu S. *Psal. in Epist. ad Latemum.* *Episc. Nazianz. D. Basilii frater. quid rerum est (interrogat) venientem videre medicum, ut curet infirmum, quâ corporis & anime tranquillitate pulsam attendat, omnes negotantis motus libret, & ex vno ad aliud brachium transeat, ex iplo de omnibus quæ**

23

Tom. 4. in Luc.

Eccl. 37.

30.

Epist. ad Latemum.

Episc. Nazianz.

Episc. Basilii frater.

Can. 1.

Tom. 2.

P. 143.

con.

contigerunt enucleat seiscitur, vt distinctam perfectamque habeat cognitionem; & tum demum praterbit id quod ergo conuenire iudicat, secundum quod in pulu aduertit, & exditis infirmi potuit colligere: non enim omnibus eadem propinatur medicina, quae uni mortem, alteri vitam adferet ob diuersas complexionem. Hoc obseruandum venit animarum medicis, quarum ipsis pulsus & motus sunt explorandi. Non enim omnia omnibus expediunt. Hic ex sanitate sanctus, ille crescit in peccatis; vni prodest dignitas, qua Deo famuletur, & Reipublicae deseruiat: alteri occasionem praebet tumultuandi, cuius vni inferendi, interitus sui ac extremae perditionis.

Pluribus abundat sensibus vel vna Spiritus sancti sententia, quam per os Salomonis dicta. *Prout e. 26. ut: Sicut qui mittit lapidem in aeryum Mercurij, ita qui tribuit insipienti honorem: huius sententiae sensum ad rem nostram signat lectio Septuaginta.*

Citatur à ta Interpretum quam sequitur D. Ambrosius. Sicut Iansenio. qui ligat fundam in lapidem, sic qui tribuit insipienti honorem.

1. Reputa, quod dignitatis seu honoris titulus, quem insipienti tribuis, sicut lar lapidis quem fundam eiecit, & exponitur clarius, quam ut per id quod adum est, per lapidem, quem fundam eiecit David in frontem Gigantis Goliath, quem toto brachii conamine eiecit, & circumagendo fundam infixus est lapis fronti Gigantis. Hic fuit ille lapis, qui Giganti eripuit leonem, turbavit, prostravit, perdidit. Heu quoties contingit ille lapsus, ille casus, nimirum, quod toto brachii fortissimi conamine, circumagendo negotiis huc & illuc discurrendo & prostrationibus suis quis capiti suo imponit mitram, seu dignitatem aliquam, vel locum eminentiorem: Et haec est illa dignitas, qua turbatur, inanescit, proferuntur, & aeternam perditur. Exemplum habemus in Saule: cui Regni corona non ad vitam profuit, sed ad mortem obfuit: similiter & diuiti Epuloni diuitiae aeternam pepererunt esuriem, huius ac pauperem adde & gigantes, quos corporis fortitudo inflatos superbia contra Deum crexit, quos tamen narrante Baruch, turpiter prostravit. Hoc autem quod illis peperit perniciem, aliis salutem conciliavit. Plurimum profuit Esther à Deo creati Reginam: hac enim potestate bene uia est, ad populi liberationem. Abrahamo diuitiae profuerunt, quibus factus est pater pauperum: Dauid fortitudo, qua Dei honorem propugnauit. Non omnia enim omnibus expediunt, & non omnium omne genus placet. Illud ipsum mare, quod

24. *Exemplum habemus in Saule: cui Regni corona non ad vitam profuit, sed ad mortem obfuit: similiter & diuiti Epuloni diuitiae aeternam pepererunt esuriem, huius ac pauperem adde & gigantes, quos corporis fortitudo inflatos superbia contra Deum crexit, quos tamen narrante Baruch, turpiter prostravit.*

D. B. A. *Cap. 3.* *quod illis peperit perniciem, aliis salutem conciliavit. Plurimum profuit Esther à Deo creati Reginam: hac enim potestate bene uia est, ad populi liberationem. Abrahamo diuitiae profuerunt, quibus factus est pater pauperum: Dauid fortitudo, qua Dei honorem propugnauit. Non omnia enim omnibus expediunt, & non omnium omne genus placet. Illud ipsum mare, quod*

se eo pede pertransierunt: Israelitae submersit Pharaonem, & pyprios, curus & equites eorum. Illa eadem columna ignis, qua Iudaei noctu illuminabantur, inimicis eorum excauit obtutum. Non omnia omnibus expediunt. Hoc mihi in votis est (ait Apostolus) omnes forent virgines, & statim continentiae sectarentur; sicut ego verum tamen hoc omnibus non conuenit, & quod mihi parit salutem, alteri obesse ad damnationem: Volo omnes vos esse sicut me ipsum, sed vna sintque proprium donum habet ex Deo, alius 7. quidem sic, alius vero sic.

Stupet vehementer Petrus Diaconus S. Greg. *Lob. ad gori mandatum, quoddam à S. Benedicto Ecclesiastico Aquinensis Ecclesiae impostum. Hunc possederat demonium, & dum non profuit conuersiones exorcistarum, ad S. Benedictum ducitur, qui oratione sua eiecit demonium, & hominem pristinae restituit libertati. Verum haec illi ait: Fili mi: ecce iam sanus factus es, & à demonio liber: caue, ne ad sacros ordines velis promoveri, eo enim die, quo tale quid praesumpseris: statim iniri diaboli streum mancipaberis. Abiit Clericus, obseruat anuis aliquot S. Patris mandatum, ad sacros ordines non promouetur. Verum enim vero cernens aliquos jam ex ordinatis defunctos, in quorum loca & dignitates successerant alii, ipso inferiores, & Patris mandati oblitus, praesumpsit sacros ordines suscipere, & initiatus est. Eadem hora reuertens demonium cum deuo possedit, quem adeo vehementer torquere, & caput ut ad extremam & mortem eum deduxerit. Quid hoc noui, admiratus ait Petrus Diaconus: qui fieri hoc potuit An non ea nos intentione factis in uiamur, ut liberemur à demonio quinimo, & ipsum superemus, confundamus, & expellamus? An non benedictionem suscipimus? An non inuagimur? quomodo ergo huc, facer hic ordo, tanto fuit incommodo? Facior, ait D. Gregor. Sed quod vni prodest ad vitam, alteri obesse ad perditionem.*

P. *opposito nostro valde congrue perpendant. D. Ambrosius D. Aug. b. D. Greg. e ad quod narrant D. Mart. d. D. Luc. Erat Iesus operans mirabilia magna, & prodigia in populo: ex quibus nomen habuit celeberrimum, admittit discipulos, creseit eorum numerus sub tanto magistro. Accedit ad eum adolescens supplex, Dominus: simitius discipulus, Sequar te, quocumque Christus ieris. Nequaquam, non hoc, ait Dominus, erit tibi: Vulpes foras habent, & volucres cali nidus, filiae vero autem hominis, non habent, ubi caput suum reclinat. Qui*

Qua hora hunc remittit, adest alter, cui Christus: *Sequere me*, suscipio te in discipulum mihi. Ignosce mihi, Domine, *Permite me primum sequi*. *sepeire patrem meum*, quem iam iam mortuum annuntiant. Non hoc erit tibi, respondet Christus, nisi quod velim, ut omnibus relictis continuo me sequaris. Quid calorum Domine: An proterbum non est: Qui te roget, non quem roges? Luce clarius notum est, pluris haberi id quod prompto, & voluntario affectu tibi offertur, quam id, quod debet postulari. Hic tibi supplicat, sed remittis, hic se excusat, & cum rogas? *Cur Dominus (ait D. Ambros.) cum ab al-*
cu. 100.) vero interpollatus fuerit, ut quocumque iisset, sequeretur, aliovi magis dixerit: sequere me, & illo sperto, atque despecto, alium potius tacentem, neque opinantem eligeret, & cum acceptum voluntarium obsequium esse soleat, quam coactum, & servitium plus placeat, non quod imperio exigitur, sed quod sponte refertur, cur ergo resistitur? &c.
 Rationem habes ex Spiritu S. *Non omnia, omnibus expediunt.* Explorat supremus ille medicus amborum pulsum agrotantium, & attendit, in quo tegatur superbia, & cupiditatem, qui iam factus discipulus, faciens proligia & signa magna, superbiat, & ob lucri avaritiam hanc Dei dona diuenderet, qua ratione se aeternum perderet: quocirca huic ait: hanc illi non convenire medicinam, non hunc statum; qui alteri, cui cor erat humile, & minus alterum plurimum prodesset. *Interno occulto quo insidioso (ait D. Gregor.) funiculus & mensura calamus ducitur, in quo iste trahitur, & ille relinquitur, ut caelestis fabrica non sine pio & iusto examine instruat.* Christus vir est ille, quem vidit Ezechiel fabricæ structorem contemplantem singulari quadam mensura, dispositionem, quantitatem & qualitatem cuiusque lapidis: Ne conqueraris de Deo, quod tam asperè tecum agat, quod tibi immittat, paupertatem, labores, dolores &c. Alterum verò soletur, divitias illi addat, tribuat tranquillam vitam. Medicus est divinus, & non omnibus eandem propinat medicinam, sed tantum unicuique, pro ut illi convenierit.

¶ *Hæc sit medici animarum ac sagacis Confessarij prudentia, apprimè pulsum notis explorare, potentis affectus expendere, eius inclinationes persecrari, quid de suis infirmitatibus referat, audire: interrogare eum, ut exponat id, quod ipse nec poterat dicere, nec intelligere & tum applicet congruentem morbo medicinam: Non enim omnia omnibus expediunt.* Fusè lateque de materia hæc discurret D. Gregor. Nazianz. in *inui-*
Hieron. Bapt. de Lanuza. Tom 1.

xus huic principio & similitudini medicorum, *Non longè Non eadem medicamenta, nec eadem alimenta à principibus corporibus offeruntur. Alios movet oratio, pio, alij Anxietate exemplo componuntur alij calcaribus opus habent, alij freno, alij laus predest, alio reprehensio, alio cohortatio ducit ad officium, alio obiurgatio* Et huius occasione admirabili eloquentia excurrit. Res omnino peregrina & insolita, modus, quem Propheta Elisæus servavit, ut aquas Iericho amaras obdulcaret, & ollam Prophetarum. Accedunt Ieremianthini, supplicantes; cum fontem, habeant cuius aquas amaras sunt, nec vsui nec potui, nec fructibus viles, quinimo omnia illis mixta & perfusa amarescant, languescant, pereant; ut adhibeat remedium. Et mihi placet, ait: afferte mihi salinum novum, & mittite in illud sal, quod cum amulissent, egressus ad fontem aquarum misit in illud sal: *Ecce facta sunt ergo aqua.* Paulo post accedunt filij Prophetarum, supplicantes, ut ollæ cuiuscumque damnum reparet, quam ad prandium coxerant, & amarissima facta erat coctio instar aloes, in ea cuius intruerant colocynthidas, sic ut exclamarent: *Mors in olla, vir Dei.* Quibus Elisæus, adfert mihi pugillum farinæ quam cum in ollam infudisset, eodem momento reddita est ei quasi sacchari dulcedo. Ad quid igitur o vir Dei, tam differens remedium similis amaritudinis obulatione: quis nesciat sibi maxime oppositum sale & farinam? Sal erit, pungit, durus est & hispidus: farina vero dulcis, suavis. Ratio sit: quia cunctas infirmitates unico sanati remedio est impossibile. Hic ad curandum ollæ amaritudinem optime convenit farinæ dulcedo: illuc verò ad sanandum fontem Hiericho mordax & asper sal necessarius erat. Hoc munus est medicorum spiritualium.

V. Illi serupulo, timoroso, cui ex inadvertentia contigit quidam defectus, in quem vnicæ vice Diverso lapsus est, & centies eum lachrymis expiauit al modo ceteri cuius anima instat ollæ amarissimæ, timore rantur & interna defolatione cruciatur, illi laboribus & peccatoribus ob nimiam paupertatem oppresso, & res, persecutionibus attuto: trade blandam farinam, & caelestem: exporrigit illi sanctissimum Sacramentum: consolatorias exhortationes adhibe, spiritum eius erige languescentem. Alteri verò pessimo peccatori, cuius cor sitifons Hiericho amarissimus, qui nequitiis ebullit, ubi nihil divinæ operantur inspirationes nec prædicatorum clamores, qui regni caelorum despiciat promissa, qui pœnas rideat infernales, quid queris ut adhibeat medicus nisi sale mordacem, & exasperantem;

4. Reg. 2.
 20.
 4. Reg. 4.
 20.
 IV.
 Cur sale dulcorentur aquæ

rantem; reprehensio sit seuera, Sanctissimi Sacramenti negetur ei farina, peccatorum absolutio suspendatur; differatur; clarè videat, quam longè distet à Dei misericordia, quam vicinus, vt eum secum diabolus auferat, & in barathri profundum pœnasque deiiciat. Non scire distinguere medicum inter aegros, hoc ipsum eos perdit. Venit ecce alter iam decem plus annis cubinarius instar ligni aridissimi peccata sua confitetur, quasi fabulas & acta Principis Peraulensis enarraret: sufficit, Domine, ait Confessarius, emendet se Dominus, & in peccatorum suorum satisfactioem legat vnum rosarium: quid ergo: illene est sal, quem fonti tam amaro, & tali infirmitati iniicit ad sanationem? necessarium huic erat durum disciplinæ cauterium, ieiunia, discessus ab illa & illa domo perpetuus.

Accedit alter scænerator, qui aliorum ita habet inclusas venis suis diuitias, vt nec mille lanceolis, dixerò vt lanceis transfosso cilluant, & postquam peccata sua dixerit, non maiori contritionis affectu ac si stipis foret, proficiat, amittat, ait medicus) accendit Dominus ad tumulum sancti quatuor cerceos. Ergone hæc est illa medicina quam adhibes, vbi necessariò erat nouacula quæ rescindat, & penitus auellat ac dilaceret partes istas honorum furto ablatorum? Te velle docere, qui tibi medici officium arrogas, & curam animarum suscipis, monit Dominum, supremum medicum, tam distincta applicare remedia tam distinctis infirmitatibus. Haec rationem adducit D. Ambrosius. quam persequitur D. Chrysostomus & ea ipsa est, quam Dominus insinauit, quando colloquens cum Zacharia Propheta ait: non ego pascio oues meas vno eodemque modo, qualdam enim rego virgâ, sed floribus intertextâ, alias vero flagellis tam asperis, vt videantur scuticæ quibus mancipia ad tritremes conditionis, quibusdam enim erant omnes eiusdem conditionis, quibusdam hæc, aliis autem alia, necessaria erat virga.

2oro cit.

Hom. 27.

in Matth.

Matth. 11.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

7.

ex se sursum mittunt vapores; aliæ vero sunt australes optimi aeris, herbas proferunt, quæ regiones illas expurgant. Quid miraris, quod te non exaudiat Deus, quod tibi obnubiletur sol iste iustitiæ, & exhilarantes suos contrahat radios, vt Regulo: si regio sis abundans paludibus vitiorum, si exlum versus ascendant vapores profanitatis tuæ, & omnia nubibus contegant? Si sursum feratur facta pauperi iniuria, violentia viduæ, & puellæ vis adhibita. Audi vaticinantem Isaiam: Iniquitates vestra dimiserunt inter caelos, & peccata vestra absconderunt faciem eius à vobis, ne exaudiat.

§. 10. A Centurione missi legati, eiusdem inuenerunt mandatum, quos modica fidei redarguas, sed excellentioris commendat Centurionem, qui palmam cripiat Moysi & Aaroni.

Est autem diuina plane ratio, quam producunt D. Chrysostomus & D. Pet. Chrysostomus. Christus tam amice & pacifice respiciendus iudæorum senioribus, & petitioni eorum per se seruum curaturus festinaret; hæc nimirum, vt daret occasionem, quâ huius Centurionis fides tam præcellens omnibus paterneret, & cognosceretur quantâ esset luce interius illustratus citra Christi cognitionem, factus vt fulgidissimum speculum, cuius clarissimis radiis, quos ex se emittebat, Sacerdotes & Iudæorum seniores confunderentur, verecundarentur, & summo pudore afficerentur: dum in homine Gentili & infideli tantam fidem admirarentur, ipsi vero tam modicæ fidei manerent reprehendendi. Per hæc quæ ipsi Sacerdotes & seniores Iudæorum referunt, credit Centurio, Christo se offert, & prostratus eius supplex postulat auxilium.

Res certe notatu dignissima, quod infidelis ex integro credit, per ea quæ sibi à Iudæis referuntur, ipsi vero Iudæi nec tandem resoluant in Christum credere. Mirabile quid narret S. Scriptura; demerso Pharaone, & vniuerso exercitu eius sub vndis sepulto, per desertam gradientur filij Israel; occurrunt aquis amaris, vnde populus siti deficiens, aliis aquis deficientibus, obmurmurat: sed subito dulcescunt, dum eis Moyses lignum sibi à Domino demonstratum immergit, & sitim omnes extinguunt. De caelo pluit illis Deus manna, & coturnices, aquam educit de petra, vt gloriam gloriosissimam illis concedit